

РОЗДІЛ І. СТОРІНКИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

УДК 94(477.46)«16»

Микола Губочкін
(Переяслав-Хмельницький)СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТЕЧКА КРОПИВНА –
ПОЛКОВОГО ЦЕНТРУ КРОПИВНЯНСЬКОГО КОЗАЦЬКОГО ПОЛКУ

У статті на основі різного роду джерел і документів розглядається соціально-економічний стан полкового містечка Кропивна в XVII-XVIII ст.

При розгляді таких документальних джерел, як «Люстрація Київського воєводства» 1616 р., «Тарифа подимної податі Київського воєводства» 1631 р., «Переписні книги» 1666 р., було проаналізовано соціально-економічний розвиток Кропивни в зазначений період.

Містечко Кропивна поступово розросталося і економічно розвивалося, а його козацьке населення складало більшість, що й стало вагомою причиною створення у Кропивні козацького реєстрового полку. У дослідженні показано еволюцію Кропивни від села до козацького полкового міста.

На початку Національної революції середини XVII ст. Кропивну бачимо вже вільним містом, а її землі – військовими. Після утворення Кропивнянського козацького полку спостерігається значне збільшення населення містечка Кропивна порівняно з 1616 р., викликане тим, що територію нинішньої Золотоніщини польські магнати інтенсивно заселяли.

Розвиток господарства Кропивнянщини, а пізніше – полку та сотні, був невідривно пов'язаний з економічним розвитком Середньої Наддніпрянщини. Основним видом господарської діяльності на території полку було сільське господарство. Навколо міст і хуторів існували численні поля, сіножаті, пасіки, ставки тощо.

Ключові слова: Кропивна, містечко, Кропивнянський козацький полк, люстрація, Лівобережжя, Кропивнянщина.

Після прийняття Люблінської унії 1569 р. до складу Польського королівства було включено Київське воєводство. Польські та українські феодали захоплювали селянські землі, таким чином збільшуючи свої володіння.

Крім козацької, був і певний рівень так званої «шляхетської» колонізації: будівництво міст і замків феодалами, що одержали землі на Лівобережжі. Ця колонізація, що збіглася з часом формування на польських землях Речі Посполитої та інкорпорованих нею землях Центральної України великих магнатських латифундій, спричинила виникнення на Лівобережжі феодальних володінь, насамперед відомої «Вишневещини», до якої на початок 1648 р. входило 48 укріплених населених пунктів. Початок цим володінням поклали Київське і Черкаське староства. За Інвентарем 1647 р. в поселеннях Вишневещини числилося 34 822 господарства підданих [1, с. 44].

Метою статті є висвітлення соціально-економічного життя Кропивни (колишнього полкового містечка Кропивнянського козацького полку) в XVII-XVIII ст.

До даної проблематики в свій час зверталися такі науковці, як Т. Балабушевич [1], Ф. Іващенко [4], Ю. Мицик [7], В. Кривошея [5], В. Мякотін [9], О. Лазаревський [6], але їхні дослідження лише дотично торкалися соціально-економічної історії Кропивни.

Із населених пунктів Переяславського та Черкаського староств (які згодом складатимуть Переяславський і Кропивнянський полки) у першій половині XVII ст. згадуються містечка Яготин, Гельмязів, Яблунів, Биків, Піщане, Золотоноша, Домонтів, слободи Іркліїв і Кропивна. Переважно більшість населення цих містечок становили козаки, що ділилися на «слухняних», тобто тих, які відбували феодальні повинності, та «свавольних», які не підкорялися польській владі [3, с. 180-181].

До 1620 р. Кропивною володів краківський каштелян Янушіз Острога (Острозький). А 1620 р. датується привілей польського короля Сигізмунда III про передачу Костянтину Вишневецькому у довічне володіння Черкаського староства з містечками: Боровицею,

Голтвою, Кропивною та всіма іншими населеними пунктами. Наведемо рядки з цього документу, що стосуються Кропивни: «... Мы и пожелали в данном случае нашу милость к К. Вишневецкому явить, давши ему в пожизненное владение староство Черкасское, возвращённое нам во владение и управление после смерти ясно вельможного Януша из Острога, каштеляна краковского. Мы нынешним привилеем нашим даём и в нерушимое пользование жалуем названого Константина Вишневецкого выше именованым староством Черкасским с местечками Боровицей, Артлеем, Голтвой, Кропивным и с прочими слободами, хуторами, сёлами, выселками, корчмами, пивоварнями, мельницами, подданными с их чиншами, работами и всякими повинностями, с пасеками, прудами, озёрами, садками, реками и прочими как-либо называемыми полями, лесами, обычными пошлинами и всякими другими, издавна принадлежащими этому староству доходами, угодыми; так же как предшественники его владели, чтобы он, ничего нам не предоставляя, в силу этого привилея нашего владел и спокойно ими пользовался до последнего дня своей жизни...» [2, с. 9-11].

У люстрації 1622 р. у містечку Кропивні нараховувалось 60 «слухняних» хат, а «неслухняних» козацьких – більше 200. Податків вони ніяких не платили, тільки виконували військову службу, яку кожний з них на коні та зі зброєю повинен нести при своєму старості чи підстарості. Кропивна пройшла типовий, класичний шлях розвитку козащини. Як бачимо із «Люстрації»: в 1615 р. було 30 «слухняних» і 60 «неслухняних» дворів, а в 1622 р. вже 60 «слухняних» і 200 «неслухняних» [4, с. 368].

Інакше кажучи, кількість «слухняних» збільшилася в 2 рази, в той час, як кількість козацьких дворів зросла в 3-4 рази. Як бачимо, козацтво бере гору. Неслухняний елемент зростає за рахунок інших верств, у першу чергу – селян і міщан. За рахунок новоприбулих козащина має стабільний зріст, прогресує.

Про рівень розвитку продуктивних сил свідчить дуже цікавий документ – «Тарифа подимної податі Київського воєводства» 1631 р., який дає унікальні відомості про ступінь розвитку в містах ремесел і промислів. У цьому документі названо 11 промислових і ремісничих професій: мірошники, різники, кравці, шевці, шкіряники, ковалі, слюсарі, рибалки, огородники (будівельники огорож), музики, уходники. Ремісників зареєстровано також у ряді сіл [1, с. 44].

Безумовно, до «Тарифи» потрапили далеко не всі ремісники, а лише ті, хто вже обрав ремесло своєю основною спеціальністю і міг сплачувати такий високий чинш. Решта займалася ремеслом лише на додаток до сільського господарства і в документи не потрапила. Проте «Тарифа» свідчить про основні види ремесел, розвинені на Лівобережжі.

Єдиним видом промислів, що гарантував майже постійний заробіток, був млинарський. Млини вже на той час були підприємствами з досить різними функціями. Крім помелу зерна на борошно, на них робили крупу, валяли повсть, пиляли ліс, а пізніше виготовляли папір. Така різноманітність функцій млинів, наявність на Лівобережжі великої кількості річок давали можливість будувати водяні млини, а вітряний клімат – вітряки. Тому в усіх містах Вишневецьчини вже наприкінці 30-х років XVII ст. була велика кількість млинів, а у великих містах (Лубни, Пирятин, Прилуки, Монастирище, Лохвиця) – по 30-40 млинових коліс. Така велика кількість млинових коліс є ще одним свідченням зростання населення міст [1, с. 44].

Спираючися на такий документ, як «Тарифа подимної податі Київського воєводства» 1631 р., ми бачимо, що Кропивна стає вже містом, але великого значення ще не набуває. Це видно у приведеному в цьому документі у алфавітному порядку списку маєтків; відмічено і їх власників. Цінність та дохідність маєтностей визначається сумами накладених податків. У цьому списку Кропивна стоїть на 25 місці. Її власники – найбагатші та найзаможніші князі Вишневецькі [8].

У люстрації 1631-1633 рр., яка описувала Канівське і Черкаське староства, вказувалося, що містечко Кропивна лежить над рікою Кропивною, оточене довкола

частоколом. Замочок є на городищі, він довкола опарканений палями. Будівель у ньому небагато, світлиця й пекарня. Всього у цьому містечку є 150 домів, у т.ч. 40 міщанських, а решта – козацтво. З міських домів дають чинш, котрий звуть колодками, по 8 литовських грошів. Крім того, дають по возу сіна або 4 литовських грошів. На цій же ріці Кропивній стоїть два млини, у кожному по одному мучному колу, а друге – ступне. Ці млинки разом з горілчаною орендою дають 250 злотих. Всі повинні залучатися до ремонту парканів і гребель [7, с. 49].

Таким чином, порівнюючи дані наведених вище люстрацій та інших соціально-економічних документів, ми бачимо, що Кропивна з кожним роком розростається і економічно розвивається, а козацьке населення містечка складає більшість, що пізніше і стане вагомю причиною створення у Кропивні козацького реєстрового полку.

У 40-х рр. XVII ст. Черкаське староство потерпало від внутрішніх міжусобиць. Такі місцеві чвари торкнулися й Кропивни. Так, шляхтич Федір Ладович з Кропивни Черкаського староства у 1644 р. позивав «жидів черкаських», «що грабували і напали на дім» його [5, с. 89].

У Черкаському старостві в середині XVII ст. продовжувались надання земель як королем, так і магнатами. Потоцькі 22 липня 1644 р. віддали Адаму Казановському в посесію «добра» свої Черкаські: м. Черкаси, Боровичі, Кропивну, Іркліїв, Голтву, Омельник, Остап'є, Самару та ін. ґрунти [там само, с. 90]. Стефан Ракович також у 1644 р. відписав «добра» старостві черкаському Адаму Казановському [там само, с. 91].

Міста Лівобережної України поділялися на привілейовані магдебурзькі, які наділялися самоврядуванням згідно з Магдебурзьким правом, і ратушні – менші міста, в яких Магдебурзьке право не діяло, а управління здійснювала ратуша, яка залежала від старшинської адміністрації – козацького отамана. З часом посилювалися тенденції втручання козацької адміністрації у справи місцевого самоврядування.

Слаборозвинуті грошові відносини, великі податки, внутрішня й зовнішня конкуренція, привілейоване становище козацтва, яке проживало в містах, але не сплачувало податки на будівлю доріг, мостів та ін., й мало пільгові права в торгівлі, призвели до того, що українські міщани опинилися в тяжкому становищі. На плечі міщан і селян ліг весь тягар матеріального забезпечення органів влади міста. Переваги, якими користувалися козаки, привели до занепаду господарства міщан, чисельність яких постійно зменшувалася, і які намагалися перейти в стан козацтва. Суперечності між козацтвом і міщанством, у свою чергу, призвели до занепаду українських міст у другій половині XVIII ст. [10, с. 174].

Українська специфіка полягала в тому, що внаслідок Національної революції середини XVII ст. суттєво змінилися форми землеволодіння. Збільшувалось число селянських маєтків, виникла велика кількість військових сил – 24 604 двора на Лівобережній Україні. Другою характерною рисою цього часу був масовий перехід селян у козацтво – 60-80 % покозачених селян у середині XVII ст., але заборонялося проводити покозачення монастирських селян. Заможні селяни могли вписуватися до козацтва, і навпаки, зuboжілі козаки переходили в стан селян. Для того, щоб утримати селян у покорі, старшина домоглася заборони переходу селян в інший стан. Селян можна поділити на три групи: військові, монастирські й старшинські. О. Лазаревський розрізняв посполитих середини XVII ст. на «тяглих», які були найбільш заможними, мали осілість, тобто володіли землею; «городників», які володіли лише двором із городами без польової землі; «льозних», які не мали осілости й переходили з місця на місце [6, с. 14].

Із 1648 р. Кропивна стає вільним містом, а її землі – військовими. У 1649 р. в Кропивні налічується 171 двір з населенням 1767 душ, а також згадується 3 церкви і один олійний завод [4, с. 368]. Значне збільшення населення в порівнянні з 1616 р., викликане тим, що до цього року (1649 р.) територію нинішньої Золотоніщини польські магнати інтенсивно заселяли людьми.

Як і на інші містечка і села, на Кропивну часто нападали татари. В листі гетьмана І. Брюховецького до московського царя 1665 р. перелічено 13 міст Переяславського полку, на які напали татари. З них розорені: Гельмязов, Іркліїв, Басань, Кропивна, Буромль. В інших документах повідомляється про напад у червні 1666 р. на Кропивну, Іркліїв та навколишні села і хутори ляхів і татар, які багато людей у полон забрали. Це були ті татари, яких запросив на допомогу гетьман П. Дорошенко після поразки повстання козаків Переяславського полку в Богушківій Слобідці (сучасне с. Чапаєвка Золотоніський р-н Черкаська обл.) [4, с. 369].

Руйнували ці краї і царські війська, караючи козаків Переяславського полку, що підняли повстання проти Москви. Царський наказ, як видно із того часного листування, зводився до того, щоб «города достойно все высечь и выжечь и всячески разорить... чтобы впредь в тех городах и селах жилцов не было» [4, с. 369]. Це була не тільки погроза. В одному із списків царського посланця мовиться, що полковник Могилевський «городок Бубнов и взял и изменников высек, а город весь выжег и разорил» [там само].

Переписні книги 1666 р. містять досить цікавий матеріал, який розкриває побутове життя кропивняну другій половині XVII ст. Так, «Міщани міста Кропивни переписані і подимовим податком з волів і коней, які пасуть, грошовими та хлібними податками обкладені.

Міщани: Василій Лаврентьев паше волом та одним конем; Андрій Васильев паше волами двома; Кондратій Васильев паше двома волами; Григорій Федосов, син Калтен паше чотирьма волами; Михайло Калінін паше двома волами; Андрій Григорьев, син Шепель паше трьома волами; Тимофій Юрьев паше двома волами; Яків Афанасьев двома волами; Карп мельник, а у нього ж мельниця в тому ж Кропивенському уїзді на річці Згарі, а в ній один камінь. А подимового податку з товаришів 12-ти чоловік по рублю з диму (з хати), та з 24 волів та з коней грошового податку 3 рублі 8 алтинів 2 деньги та хліба – 13 осьмачок ржі і вівса пополам ...» [11, с. 241].

Пізніше розвиток Кропивни помітно змінився. Наприклад, у 1731 р. в селі було тільки 77 дворів: із них козацьких, які «к диспозиции гетманской прислушает», стало 38, посполитих Київського монастиря – 34 і посполитих, що належали гетьману Апостолу і «всякую работу работают», – 5 дворів [9, с. 44].

Становище козаків і посполитих в ті часи значно погіршилося. Немало прав і вольностей ними було втрачено. Про це, наприклад, свідчить універсал гетьмана Апостола від 21 березня 1728 р. У ньому сказано, що «в сотнях Ирклевской, Золотоношской також и Кропивнянской казакам и прочим обывателям от сотников их починено немало отнятием грунтов, взятками, незносными работизнами, побоями и прочими налогами обиды» [4, с. 369].

Крім військової справи, кропивнянські козаки широко займалися хліборобством. Землі було вдосталь, особливо в перші роки після Національної революції XVII ст. Розмежування землі в Кропивнянській сотні було проведено пізніше, ніж в інших сотнях, а саме в 1731 р. Але і після цього ще довго, як говориться в одному донесенні від 1768 р., хутори і села «настоящими знаками не ограничиваются» [4, с. 370-371].

Про соціально-економічне становище населення у XVIII ст. можна судити з таких офіційних даних. У 1753 р. у Кропивні було «крайне нищетных» і «нищетных» серед ратушних і козаків – підпомічників 79 дворів, компанійців – 17, серед посполитих – 46 (із них 32 двори, що належали сотнику Дарагану). Всі вони платили консистентний податок [4, с. 371].

Питання про швидкий розвиток міст Лівобережжя, передумови цього феномена є однією з найважливіших методологічних проблем соціально-економічної історії України. Польська історіографія розцінює швидкий ріст міст Лівобережжя як результат «цивілізаторської» політики польської шляхти в Україні.

Насправді, виникнення міст на Лівобережжі стало можливим в результаті насамперед козацької колонізації, що особливо розвивалася після встановлення кріпацтва

на Україні наприкінці XVI ст. і дальшого посилення кріпосного гніту в першій чверті XVII ст. Серед втікачів із центральних регіонів України були й ремісники, що зробило можливою швидку появу ремесла. Проте, ступінь спеціалізації ремесла залишався досить низьким. Це свідчило про те, що засновані магнатами міста призначалися насамперед для полегшення збуту продуктів фільваркового господарства землевласників, чиншового оподаткування ремісників і прибутків від ярмарків; з іншого боку, турбота феодалів про зростання міст була викликана необхідністю мати збірні пункти для захисту від татарських набігів і частих у цих землях польсько-московських наїздів. Усе будівництво і підтримання в порядку замкових споруд важким тягарем падало на плечі городян.

Цікавою закономірністю росту міст Лівобережжя, як відзначив ще К.Г. Гуслистий, було те, що росли переважно дрібні міста, де була достатня кількість ще не закріпленого, «неслухняного» козацького населення, яке могло створити ринок збуту для продуктів ремесла [1, с. 46].

Таким чином, ремесло в містах Лівобережжя в першій половині XVII ст. хоча і досягло значного розвитку, забезпечуючи потреби краю, заселеність якого невпинно зростала, проте відставало від рівня розвитку продуктивних сил Західної та Центральної України. Причинами цього була і пізня заселеність регіону, і небезпека татарських набігів, яка ще зберігалася, а також тяжкий феодалний гніт.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Балабушевич Т. Економічний розвиток Лівобережної України XVI – першої половини XVIII ст. / Т. Балабушевич // Наукові записки НаУКМА. – К.: КМ Academia, 1998. – Т. 3. – С. 40-48.
2. Воссоединение Украины с Россией. Документы и материалы [в 3 т.] / Сост. П.П. Гудзенко, М.К. Козыренко, А.П. Лола и др. – М.: Изд. АН СССР, 1954. – Т. 1. – 560 с.
3. Іваненко А. До питання про заснування Переяславського козацького полку / А. Іваненко // Наукові записки з української історії: Збірник наукових статей. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 14. – С. 180-185.
4. Іващенко Ф. Кропивна – місто полкове / Ф. Іващенко // Черкаський край – земля Богдана і Тараса. – Київ: Українські пропілеї, 2003. – С. 368-371.
5. Кривошея В.В. Українська шляхта напередодні визвольної війни середини XVII століття (історико-географічні та історико-генеалогічні матеріали) / В.В. Кривошея, В.М. Орел. – К.: ІПіЕНД НАНУ, 2000. – 139 с.
6. Лазаревский А. Малороссийские посполитые крестьяне (1648-1783 гг.): Историко-юридический очерк по архивным источникам / А. Лазаревский. – К., 1908. – 108с.
7. Мицик Ю. Канівське та Черкаське староства в описі малознаної люстрації 1631-1633 років / Ю. Мицик // Краєзнавство. – 2009. – № 3-4. – С. 43-53.
8. Мыцык Ю.А. Записки иностранцев как источник по истории Освободительной войны украинского народа 1648-1654 гг. / Ю.А. Мыцык – Днепропетровск, 1985. – 170 с.
9. Мякотин В. Генеральное следствие о маетностях Переяславского полка (1729-1731 гг.) / В. Мякотин // Сб. Харьковского историко-филологического общества. – Харьков, 1896. – Т. 8. – 200 с.
10. Пазинич Ю. Соціальна структура українського суспільства другої половини XVII-XVIII ст. та її співвідношення з владними повноваженнями / Ю. Пазинич // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: збірка наукових статей. – К., 2009. – Вип. 18. – С. 172-176.
11. Романовський В.О. Переписні книги 1666 року / В.О. Романовський // Всеук. АН, Археографічна Комісія. – К., 1933. – 447 с.

REFERENCES

1. Balabushevych T. Ekonomichnyi rozvytok Livoberezhnoi Ukrainy XVI – pershoi polovyny XVIII st. / T. Balabushevych // Naukovi zapysky NaUKMA. – K.: KM Academia, 1998. – T. 3. – S. 40-48.
2. Vossoedinenie Ukrainy s Rossiei. Dokumenty i materialy [v 3 t.] / Sost. P.P. Gudzenko, M.K. Kozyrenko, A.P. Lola i dr. – M.: Izd. AN SSSR, 1954. – T. 1. – 560 s.
3. Ivanenko A. Do pytannia pro zasnuvannia Pereiaslavskoho kozatskoho polku / A. Ivanenko // Naukovi zapysky z ukrainskoi istorii: Zbirnyk naukovykh statei. – Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2003. – Vyp. 14. – S. 180-185.

4. Ivashchenko F. Kropyvna – mistopolkove / F. Ivashchenko // Cherkaskyi krai – zemlia Bohdana i Tarasa. – Kyiv: Ukrainski propilei, 2003. – S. 368-371.
5. Kryvosheia V.V. Ukrainska shliakhta naperedodni vyzvolnoi viiny seredyny XVII stolittia (istoryko-geohrafichni ta istoryko-henealohichni materialy) / V.V. Kryvosheia, V.M. Orel. – K.: IPIEND NANU, 2000. – 139 s.
6. Lazarevskiy A. Malorossiyskie pospolitye krestyane (1648-1783 gg.): Istoriko-yuridicheskiy ocherk po arkhivnym istochnikam / A. Lazarevskiy. – K., 1908. – 108 s.
7. Mytsyk Iu. Kanivske ta Cherkaske starostva v opysi maloznanoi liustratsii 1631-1633 rokiv / Iu. Mytsyk // Kraieznavstvo. – 2009. – № 3-4. – S. 43-53.
8. Mytsyk Yu.A. Zapiski inostrantsev kak istochnik po istorii Osvoboditelnoy voyny ukrainskogo naroda 1648-1654 gg. / Yu.A. Mytsyk – Dnepropetrovsk, 1985. – 170 s.
9. Myakotin V. Generalnoe sledstvie o maetnostyakh Pereyaslavskogo polka (1729-1731 gg.) / V. Myakotin // Sb. Kharkovskogo istoriko-filologicheskogo obshchestva. – Kharkov, 1896. – T. 8. – 200 s.
10. Pazynych Iu. Sotsialna struktura ukrainskoho suspilstva druhoi polovyny XVII-XVIII st. ta yii spivvidnoshennia z vladnymy povnovazhenniamy / Iu. Pazynych // Novi doslidzhennia pamiatok kozatskoi doby v Ukraini: zbirka naukovykh statei. – K., 2009. – Vyp. 18. – S. 172-176.
11. Romanovskiy V.O. Perepysni knyhy 1666 roku / V.O. Romanovskiy // Vseuk. AN, Arkheohrafichna Komisiia. – K., 1933. – 447 s.

Губочкин Н. Социально-экономическое развитие городка Крапивна – полкового центра Крапивнянского казачьего полка.

В статье на основе различного рода источников и документов рассматривается социально-экономическое положение полкового городка Крапивна в XVII-XVIII вв.

При рассмотрении таких документальных источников как «Люстрация Киевского воеводства» 1616 г., «Тарифа подъемной подати Киевского воеводства» 1631 г., «Переписные книги» 1666 г., было проанализировано социально-экономическое развитие Крапивны в указанный период.

Городок Крапивна постепенно разрастался и экономически развивался, а его казачье население составляло большинство, что и стало весомой причиной создания в Крапивне казачьего реестрового полка. Показана эволюция Крапивны от села до казачьего полкового города.

В начале Национальной революции середины XVII в. Крапивну видим уже свободным городом, а ее земли – военными. После образования Крапивнянского казачьего полка, наблюдается значительное увеличение населения города Крапивна по сравнению с 1616 г., вызванного тем, что территорию нынешней Золотонощины польские магнаты интенсивно заселяли.

Развитие хозяйства Крапивняницы, а позже – полка и сотни, было неотрывно связано с экономическим развитием Среднего Приднепровья. Основным видом хозяйственной деятельности на территории полка было сельское хозяйство. Вокруг городов и хуторов существовали многочисленные поля, сенокосы, пасеки, озера и пр.

Ключевые слова: Крапивна, городок, Крапивнянский казачий полк, люстрация, Левобережье, Крапивняница.

Gubochkin M. Socio-economic development village Kropyvna – regimental centre Kropyvna Cossack regiment.

On the basis of various sources and documents analyzed the socio-economic situation of the chief town Kropyvna in XVII-XVIII centuries.

When considering any documentary sources as «Lustration Kiev province» in 1616, «Tarifa taxes housework Kiev province» in 1631, «Census Book» in 1666, analyzed the socio-economic development Kropyvna during this period.

The town gradually grew Kropyvna and economically developed, and his Cossack population was the majority, and that was a big reason inception in Kropyvna Registered Cossack regiment. Shown evolution Kropyvna from village to regimental city.

At the beginning of the National Revolution in the mid XVII century Kropyvna already see a free city, and its land – the military. After the formation of Kropyvna Cossack regiment, there is a significant increase in the population of the city Kropyvna compared to 1616, caused by the fact that the territory of present Zolotonosha region polish magnates intensively inhabited by people.

The development of the economy Kropyvna region and later regiments and hundreds, was inseparably linked with the economic development of the Middle Dnieper. The main economic activity in the territory of the regiment was agriculture. Around the towns and hamlets there were numerous fields, hayfields, apiary, rates, etc.

Keywords: Kropyvna, town, Kropyvna Cossack regiment, lustration, the left bank of the Dnieper, Kropyvna region.